

Władze polskie na wychodźstwie Polskie Państwo Podziemne

Oś czasu

Notatka z lekcji

1. Powstanie rządu Rzeczypospolitej Polskiej na wychodźstwie;
2. Stosunki polsko-sowieckie;
3. Armia Polska w ZSRR;
4. Sprawa katyńska;
5. Śmierć Władysława Sikorskiego;
6. Początki działalności konspiracyjnej;
7. Powstanie Armii Krajowej;
8. Działalność ZWZ-AK;
9. Polityczne podziały polskiego podziemia;
10. Polskie Państwo Podziemne.

Podpisanie układu Sikorski-Majski. Z lewej siedzi generał Sikorski, z prawej – Iwan Majski, w środku – Winston Churchill.

1. Władze – legalne i uznawane przez aliantów (w latach 1941–1943 także przez ZSRR)	w Londynie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezydent RP Władysław Raczkiewicz. 2. Rząd londyński. Premierem był Władysław Sikorski (do 1943).
	w Polsce	<p>Delegat Rządu na Kraj. Kierował Delegaturą, tj. siatką urzędników, która działała na terenie przedwojennej Polski. Delegaturze podlegały:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja Tajne komplety (tzn. podziemne szkoły) i konspiracyjne wyższe uczelnie. 2. Sądownictwo Konspiracyjne sądy, których wyroki wykonywano i ogłaszano w podziemnej prasie. 3. Akcja samopomocowa Prowadzono ją często za pośrednictwem legalnych organizacji, m.in. PCK.
2. Siły zbrojne	Armia Krajowa	W połowie 1944 r. liczyła ok. 350 tysięcy żołnierzy.
3. Partie polityczne	Polityczny Komitet Porozumiewawczy skupiający różne partie, a od 1944 r. – podziemny parlament o nazwie: Rada Jedności Narodowej	<p>Działalność:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Programowa – partie wypowiadały się w sprawach powojennych granic i reform państwa. 2. Propagandowa – partie wydawały czasopisma, w których przedstawiały swoje programy i komentowały bieżące wydarzenia.

ZAPAMIĘTAJ

- We wrześniu 1939 r. powstały polskie władze na uchodźstwie - prezydentem został Władysław Raczkiewicz, a premierem generał Władysław Sikorski.
- 30 lipca 1941 r., po wybuchu wojny pomiędzy ZSRR i Niemcami, doszło do podpisania układu polsko-sowieckiego (układ Sikorski-Majski). W jego wyniku nawiązano stosunki dyplomatyczne.
- Od sierpnia 1941 r. w ZSRR zaczęto formować polską armię pod dowództwem generała Władysława Andersa. Sowieci od początku stwarzali trudności organizacyjne. Ostatecznie w 1942 r. polskie oddziały ewakuowano na Bliski Wschód.
- Reakcja polskiego rządu na ujawnienie mogił polskich oficerów w Katyniu została wykorzystana przez Stalina do zerwania stosunków dyplomatycznych w kwietniu 1943 r. Niecałe trzy miesiące później zginął generał Sikorski.

ZAPAMIĘTAJ

Polskie władze emigracyjne po klęsce wrześniowej

- Prezydent Władysław Raczkiewicz.
- Premier rządu i naczelny wódz generał Władysław Sikorski (do 1943).

Po klęsce Francji w 1940 r. polskie władze przenieśli się do Londynu. Stąd pochodzi nazwa: rząd londyński.

Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie podlegały rządowi londyńskiemu.

Polityka zagraniczna rządu londyńskiego

1940 - sojusz z Wielką Brytanią, stan wojny z ZSRR.

1941 - układ Sikorski-Majski:

- Unieważnienie zmiany polskich granic dokonanej na mocy paktu Ribbentrop-Mołotow.
- Przywrócenie stosunków dyplomatycznych między Polską a ZSRR.
- Zgoda władz radzieckich na utworzenie Armii Polskiej w ZSRR i „amnestię” dla obywateli polskich.

ZAPAMIĘTAJ

Plany Stalina

Utworzenie państw satelickich podległych ZSRR; Polska jednym z nich. Stalin:

- Zezwolił na ewakuację Armii Polskiej z ZSRR do Iranu (1942).
- Przygotowywał polskich komunistów do przejęcia władzy w Polsce: w 1942 r. powstała w Warszawie Polska Partia Robotnicza (PPR), w 1943 r. utworzono w ZSRR Związek Patriotów Polskich (ZPP).
- Zerwał stosunki dyplomatyczne z Polską po odkryciu przez Niemców grobów polskich oficerów w Katyniu (1943).

Polskie Państwo Podziemne

Tajne struktury w okupowanym kraju, podporządkowane rządowi londyńskiemu. Państwo posiadało: legalne władze w Londynie i ich Delegaturę w kraju, siły zbrojne (AK) oraz partie polityczne.

Armia Krajowa (AK)

Powstała w lutym 1942 r. z przekształcenia Związku Walki Zbrojnej.

Główne działania:

- propaganda,
- mały sabotaż,
- wywiad.

Pod koniec 1942 r. AK nasiliła działalność dywersyjną.

ZADANIA

- wyjaśnij znaczenie terminu: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska, katastrofa gibraltarska,
- daty: powstanie rządu emigracyjnego (IX 1939), układ Sikorski–Majski (VII 1941),
- postaci: Władysław Sikorski, Władysław Anders,
- wymień i wskaż na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku),
- wymień polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej,
- przedstaw okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego,
- omów postanowienia układu Sikorski–Majski,
- wyjaśnij przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na wychodźstwie.

ZADANIA

- wyjaśnij znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi,
- daty: powstanie AK (14 II 1942), SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcja pod Arsenalem (1943), zamach na F. Kutschere (II 1944),
- postacie: Stefan Rowecki, ps. Grot, Tadeusz Komorowski, ps. Bór,
- wskaż na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki,
- przedstaw struktury Polskiego Państwa Podziemnego,
- wymień sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego,
- wyjaśnij, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa.